

บันทึก

เรื่อง การขอพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชน

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในได้มีหนังสือ ที่ นร ๕๑๐๓.๑/๕๑๒๔ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ด้วยกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในได้เสนอขอพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนให้กับกำลังพลที่ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์และได้ผ่านการพิจารณาอนุมัติของคณะกรรมการการพิจารณาการขอพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนซึ่งแต่งตั้งโดยมติคณะรัฐมนตรี ที่ตกค้างอยู่จำนวน ๙,๓๖๗ ราย โดยไม่นับรวมถึงปัจจุบัน เนื่องจากแต่ละหน่วยได้เสนอขอให้ผู้มีสิทธิที่จะได้รับเหรียญพิทักษ์เสรีชนมาที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในตลอดเวลา ซึ่งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในได้ขอพระราชทานผ่านกระทรวงมหาดไทย เพื่อให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำเรื่องดังกล่าวเสนอนายกรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบนำขึ้นกราบบังคมทูลขอพระราชทานต่อไป

ต่อมา กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในได้รับแจ้งจากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีว่าการขอพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนดังกล่าว ยังมีประเด็นที่ไม่ชัดเจนในเชิงกฎหมายกับสถานการณ์ที่เป็นจริง เห็นสมควรให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในในฐานะเจ้าของเรื่องหารือไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อให้ได้ข้อยุติในการนำเสนอนายกรัฐมนตรีพิจารณาเพื่อเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติต่อไป

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในพิจารณาแล้ว เห็นว่า เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนและเป็นบรรทัดฐานในการพิจารณาขอพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนในปัจจุบันและโอกาสต่อไป จึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาวินิจฉัยว่ากำลังพลจำนวน ๙,๓๖๗ ราย และที่ปฏิบัติตามแผนงานในปัจจุบันมีสิทธิที่จะได้รับเหรียญพิทักษ์เสรีชนหรือไม่ รวมทั้งในโอกาสต่อไป กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจะต้องปฏิบัติและดำเนินการอย่างไรต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๑๐) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวประกอบกับได้รับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน และสภาความมั่นคงแห่งชาติ) และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวง) แล้ว มีความเห็นดังนี้

๑. กรณีการขอพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนให้แก่กำลังพลตกค้างจำนวน ๙,๓๖๗ ราย เห็นว่า เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า กำลังพลจำนวนดังกล่าวบางรายเป็นผู้ที่ได้ปฏิบัติการปราบปรามหรือสนับสนุนการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ในช่วงปีที่มีสถานการณ์การสู้รบกับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์อยู่จริง แต่มิได้เสนอขอรับพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนในขณะนั้น และเมื่อพระราชบัญญัติเหรียญพิทักษ์เสรีชน พ.ศ. ๒๕๑๒ ได้กำหนดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้มีการพระราชทานเหรียญเสรีชนแก่ผู้ปฏิบัติการปราบปรามหรือสนับสนุน

การปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓^๑ และกรณีที่คุณใดจะได้รับพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนชั้นใด ประเภทใด ก็จะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕^๒ แห่งพระราชบัญญัติซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๐๔ โดยที่หลักเกณฑ์ในการขอพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนนั้นได้กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทาน การประดับ และกรณีที่ให้ประดับเหรียญพิทักษ์เสรีชน สิทธิ บัตรประจำตัว และการเรียกเหรียญกับบัตรประจำตัวผู้ได้รับพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนคั้น พ.ศ. ๒๕๑๒ ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด และตามระเบียบนี้ ได้กำหนดถึงคุณสมบัติของผู้ซึ่งจะได้รับการพิจารณาขอพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชน^๓ และกำหนดถึงกรณีในการเสนอขอพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนไม่ว่าจะชั้นใดและประเภทใดจะต้องมีใบรับรองผลการปฏิบัติการปราบปรามหรือสนับสนุนการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ที่ผู้บังคับหน่วยของผู้นั้นสังกัดให้การรับรองเสนอมา

^๑ มาตรา ๓ ให้มีเหรียญเพื่อพระราชทานแก่ผู้ที่กระทำการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ เรียกว่า “เหรียญพิทักษ์เสรีชน” ให้อักษรย่อว่า ส.ช.

^๒ มาตรา ๕ เหรียญพิทักษ์เสรีชน ชั้นที่ ๑ จะพระราชทานแก่ทหาร ตำรวจ ข้าราชการ และราษฎร ซึ่งได้ปฏิบัติการสู้รบกับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ด้วยความกล้าหาญหรือได้รับบาดเจ็บหรือตายในการสู้รบ และการสู้รบนั้นได้ก่อให้เกิดผลดีย่างยิ่งแก่การปราบปราม

เหรียญพิทักษ์เสรีชน ชั้นที่ ๒ ประเภทที่ ๑ จะพระราชทานแก่ทหาร ตำรวจ ข้าราชการ และราษฎรซึ่งได้ปฏิบัติการสู้รบ หรืออำนวยความสะดวกกับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์หรือปฏิบัติการเสี่ยงอันตรายในการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ จนได้รับความชมเชยจากทางราชการ หรือปฏิบัติการเสี่ยงอันตรายดังกล่าวจนได้รับบาดเจ็บหรือตาย แต่ยังไม่ถึงขั้นที่จะได้รับพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชน ชั้นที่ ๑

เหรียญพิทักษ์เสรีชน ชั้นที่ ๒ ประเภทที่ ๒ จะพระราชทานแก่ทหาร ตำรวจ ข้าราชการ และราษฎร ซึ่งได้ปฏิบัติการเป็นผลดีแก่การปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์

^๓ ข้อ ๒ ผู้ที่จะได้รับการพิจารณาขอพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชน ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

(๑) ทหาร ตำรวจ ข้าราชการ และราษฎร ซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้อำนวยการป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ หรือจากผู้บัญชาการปราบปรามคอมมิวนิสต์ หรือจากผู้ได้รับมอบอำนาจหน้าที่จากผู้อำนวยการป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ หรือได้รับมอบอำนาจหน้าที่จากผู้บัญชาการปราบปรามคอมมิวนิสต์ ให้มีหน้าที่ในการปราบปรามหรือสนับสนุนการปราบปรามคอมมิวนิสต์

ทั้งนี้ จะต้องมีเวลาปฏิบัติหน้าที่รวมกันไม่น้อยกว่า ๔ เดือน เว้นแต่จะได้ทำการต่อสู้ด้วยความองอาจกล้าหาญหรือได้รับบาดเจ็บสาหัสหรือเสียชีวิต ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ให้ขอพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชน หรือคณะกรรมการตามข้อ ๓ (๔) จะพิจารณาเห็นสมควร

(๒) ผู้มิได้รับการแต่งตั้งตามข้อ ๒ (๑) แต่ได้ช่วยเหลือสนับสนุนการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์จนได้รับบาดเจ็บสาหัส หรือเสียชีวิตในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือสนับสนุนการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ หรือได้ทำการต่อสู้กับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์จนเป็นผลดี

(๓) เป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อย อยู่ในระเบียบวินัยอันดี ไม่เคยกระทำความผิดร้ายแรงทางวินัยหรือความผิดทางอาญาหรือกระทำความเสื่อมเสียใด ๆ ตลอดเวลาที่ปฏิบัติการปราบปรามหรือสนับสนุนการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์

ด้วย^๔ ฉะนั้น ในการขอพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนสำหรับกำลังพลตกค้างจำนวน ๙,๓๖๗ ราย ดังกล่าว หากได้ปฏิบัติถูกต้องและครบถ้วนตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่พระราชบัญญัติเหรียญพิทักษ์เสรีชน พ.ศ. ๒๕๑๒ และระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทาน การประดับ และกรณีที่ทำให้ประดับเหรียญพิทักษ์เสรีชน สิทธิ บัตรประจำตัว และการเรียกเหรียญกับบัตรประจำตัวผู้ได้รับพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนคืน พ.ศ. ๒๕๑๒ กำหนดแล้วย่อมที่จะเป็นผู้มีสิทธิได้รับการขอพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนโดยถูกต้องต่อไป

๒. สำหรับกรณีที่ทราบว่ากำลังพลที่ปฏิบัติตามแผนงานรักษาความมั่นคงภายในในปัจจุบันจะมีสิทธิได้รับพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนหรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อได้ปรากฏข้อเท็จจริงว่าในปัจจุบันไม่มีการปฏิบัติการสู้รบกับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์แล้ว และถึงแม้ว่าจะมีการก่อการร้ายในรูปแบบอื่น เช่น การลักลอบเข้ามาปฏิบัติการก่อการร้ายของกองกำลังต่างชาติบริเวณชายแดน หรือการก่อการร้ายในจังหวัดชายแดนภาคใต้^๕ ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยเจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการปราบปรามก็ตาม แต่เมื่อพระราชบัญญัติเหรียญพิทักษ์เสรีชน พ.ศ. ๒๕๑๒ ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่ามีวัตถุประสงค์ในการพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนให้แก่ผู้ที่กระทำการปราบปรามหรือสนับสนุนการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์เท่านั้น^๖ แล้ว ฉะนั้น การที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจะขอพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนตามพระราชบัญญัติเหรียญพิทักษ์เสรีชนฯ นี้ให้แก่กำลังพลที่ปฏิบัติตามแผนงานรักษาความมั่นคงภายในในปัจจุบันที่กระทำการปราบปรามหรือสนับสนุนการ

^๔ ข้อ ๓ ให้ผู้บังคับบัญชาหน่วยที่ขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ทั่วไป หรือขึ้นตรงต่อผู้บัญชาการปราบปรามคอมมิวนิสต์พิจารณาเสนอขอพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนให้แก่ผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๒ ที่อยู่ในบังคับบัญชาของตนหรือผู้ที่ปฏิบัติการปราบปรามหรือสนับสนุนการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ในเขตรับผิดชอบของตนให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) การเสนอขอพระราชทาน ให้เสนอตามแบบบัญชีที่แนบท้ายระเบียบนี้ พร้อมด้วยใบรับรองผลการปฏิบัติการปราบปราม หรือสนับสนุนการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์

(๒) การรับรองผลการปฏิบัติการปราบปราม หรือสนับสนุนการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์เพื่อประกอบบัญชีตามข้อ ๓ (๑) ให้ผู้บังคับหน่วยระดับผู้บังคับกองกำลังผสม พลเรือน ตำรวจ ทหารจังหวัด หรือประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์จังหวัดหรือผู้บังคับศูนย์ข่าวร่วม พลเรือน ตำรวจ ทหารหรือผู้บังคับหน่วยปราบปรามตั้งแต่ระดับผู้บังคับกองพันหรือเทียบเท่าขึ้นไปเป็นผู้ลงชื่อรับรอง ทั้งนี้ ผู้ลงชื่อรับรองจะต้องมีคุณสมบัติตามข้อ ๒ (๑)

(๓) การเสนอขอพระราชทาน ให้เสนอตรงไปยังผู้อำนวยการป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ทั่วไป หรือผู้บัญชาการปราบปรามคอมมิวนิสต์

(๔) ให้ผู้อำนวยการป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ทั่วไป แต่งตั้งกรรมการขึ้นพิจารณาว่าผู้ใดบ้างสมควรได้รับพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนแล้วเสนอต่อไปยังกระทรวงมหาดไทย

(๕) ให้กระทรวงมหาดไทยรวบรวมและดำเนินการขอพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนแก่ผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมตามที่ผู้อำนวยการป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ทั่วไปเสนอ

^๕ หนังสือสภาความมั่นคงแห่งชาติ ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๔/๒๒๔๕ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๒

^๖ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

ปราบปรามการก่อการร้ายรูปแบบอื่น จึงเป็นการดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่
กฎหมายกำหนด กำลังพลดังกล่าวจึงไม่อาจมีสิทธิที่จะขอพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนตาม
พระราชบัญญัติเหรียญพิทักษ์เสรีชน พ.ศ. ๒๕๑๒ ได้

(นายอักษราทร จุฬารัตน)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ธันวาคม ๒๕๔๒